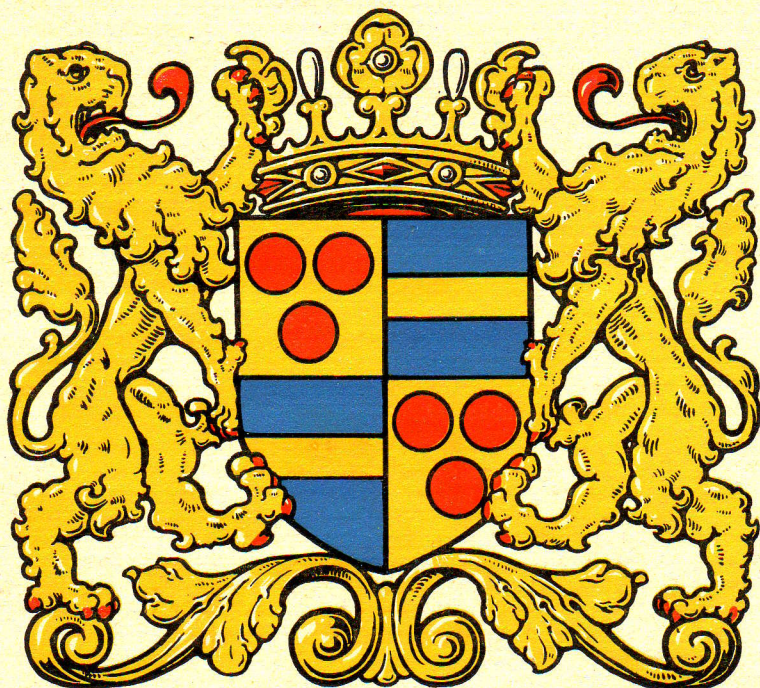

DE NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

HET VOLLEDIGE WAPEN
VAN DE GEMEENTE
NEEDE IN GELDERLAND.

TEKENINGEN EN BESCHRIJVINGEN VAN S. G. V. LAARS.

DE NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

Aan het slot der inleiding van het hoofdstuk „De Voormalige Gemeenten” wezen we er reeds op, dat het aantal der gemeenten, die nog niet in het bezit van een wapen zijn, steeds kleiner wordt.

In de provincie Drente b.v., die in het eerste Hag-album nog zeer slecht vertegenwoordigd is, zijn er inmiddels acht goed gedocumenteerde gemeentewapens bijgekomen. De Groningsche en Limburgsche wapens zijn met een zestal vermeerderd. Van de laatste is evenwel dat van Maasniel niet juist weergegeven; dit bleek ons eerst, toen de albumbladen reeds in druk waren. De schildhouder, de Heilige Laurentius, is n.l. zelf ook in een schild geplaatst, hetgeen foutief is. Als wapenschild voert de gemeente dus alleen het embleem van de familie Van Vlodrop.

Verder hebben eenige gemeentebesturen hun plaatselijk wapen laten verbeteren en dus wijzigen (b.v. Haarzuilens en Houten in de provincie Utrecht), terwijl er bovendien nog eenige vervallen, thans dus vervangen, wapens voor den dag kwamen, die wel de moeite waard waren, om aan de vergetelheid te worden ontruk (b.v. dat van de gemeente Baarn in de provincie Utrecht).

Teneinde nu deze, zich steeds uitbreidende rubriek te kunnen herbergen, is dit hoofdstuk ingesteld. Bij iedere, volgende uitgave zullen er, zoo noodig, een of meer bladen met de nieuwste aanwinsten op het gebied der Nederlandsche overheids-heraldiek aan worden toegevoegd, wanneer althans het aantal dier wapens groot genoeg is, om minstens één blad te kunnen vullen. Zoo zullen bij de eerstvolgende uitgave ook eenige nieuwe waterschapwapens worden gepubliceerd.

Intusschen is het ontwerpen van een nieuw gemeente- of waterschapwapen geen gemakkelijke taak. Ten eerste moet zoo'n embleem natuurlijk beantwoorden aan de wetten van de heraldiek, maar bovendien moeten de daarin voorkomende figuren betrekking hebben op den cultureelen, staatkundigen of geografischen oorsprong van de betrokken gemeente of van het waterschap. Dit laatste nu is een onderwerp, waarover de deskundige en vooral de would-be deskundigen het gemakkelijk oneens kunnen worden en het samenstellen van zulk een wapen is dan ook niet zelden aanleiding tot veel geschrijf en gewrijf tusschen hen, die het weten kunnen en hen, die het meenen te weten. Heraldici hebben trouwens al spoedig verschil van meening en in de plaatselijke pers gaat men elkaar dan vinnig te lijf.

De kans op meeningsverschil wordt niet weinig verhoogd door het raadplegen van onbetrouwbare bronnen, de z.g. „valsche historie”. Prof. Dr. Brugmans heeft over dit onderwerp voor het in Mei 1928 te Dordrecht gehouden Bibliotheek-congres een belangwekkende voordracht gehouden. Hij stelde daarbij zeer terecht in het licht, dat niet de geschiedenis, doch haar nalatenschap kan worden onderzocht. De directe en indirecte bronnen, waaruit die nalatenschap bestaat, zijn veeltijds valsch. Geheele seriën pauselijke oorkonden zijn b.v. nagemaakt, tal van sagen zijn absoluut onbetrouwbaar. Bij de laatste is het een vervalsching der mondelinge traditie. Op het gebied der schriftelijke bronnen komen veelvuldig valsche biografen, stamboomen, mémoires en kronieken voor. In dit verband besprak spreker de Croniek van Claes Colijn, de Clapper des Calcoens en het Oera-Lindaboek. Van deze geschriften werd de onechtheid door meer dan één navorscher aangetoond.

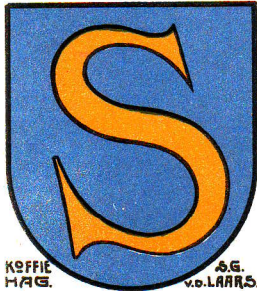
De jongste heraldische storm van dien aard heeft gewoed of woedt misschien nog in het Gooi. Sommige inwoners en vooral de burgemeester van Laren wenschen voor de gemeente een nieuw wapen, ter vervanging van het huidige, waarvan niemand meer de herkomst of de beteekenis kan vaststellen (zie no. 1 van dit hoofdstuk). De kwestie heeft heel wat pennen in beweging gebracht, maar tot een oplossing is men, naar we meenen, nog niet gekomen.

Amsterdam, November 1933.

NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

DE GEMEENTE
LAREN (N.H.)

No. 1

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
BERKENWOUDE

No. 2

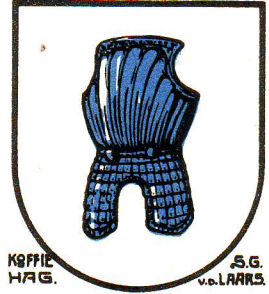

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
MIDDELHARNIS

No. 3

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
NOOTDORP

No. 4

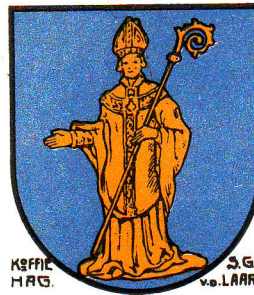

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
BAARN

No. 5

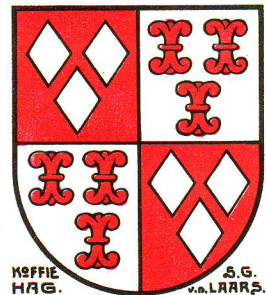

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
HAARZUILENS

No. 6

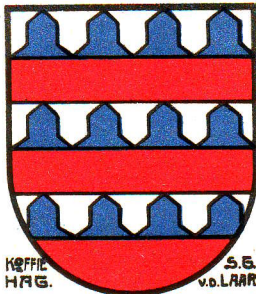

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
HOUTEN

No. 7

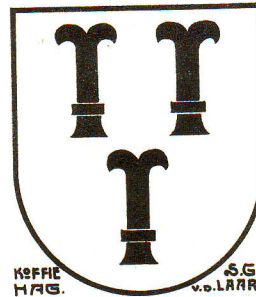

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
BEMMEL

No. 8

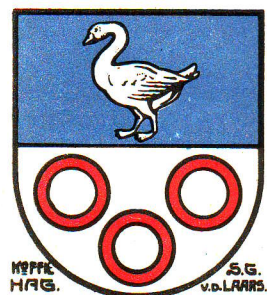

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
GENDRINGEN

No. 9

KOFFIE
HAG.

.S.G.
v.d.LAARS.

Mijn oordeel over Koffie Hag is, dat dit product een ware uitkomst is voor zieken, zoowel als gezonden en in het bijzonder voor patiënten met hartafwijkingen. Tot volle tevredenheid moet ik het gebruik bij iederen patiënt aanbevelen, daar er geen eene koffie met de Hag gelijk kan staan.

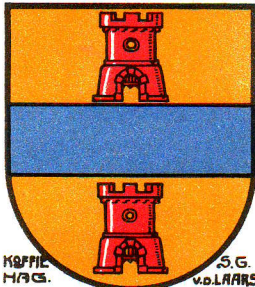

Beschrijving der nieuwe en der gewijzigde gemeentewapens. No. 1—9.

- 1 **Laren**, prov. Noord-Holland. 5732 inw. (1 Jan. 1933), 8236 H.A. oppervl.
Wapen: in blauw een S van goud.
In ons eerste album gaven we een afbeelding en beschrijving van het oorspronkelijke wapen (no. 17). Inmiddels heeft men, tengevolge van het verlangen naar een nieuw wapen voor deze gemeente, getracht den oorsprong van de S-vormige figuur vast te stellen, echter zonder degelijk resultaat. Wel is gebleken, dat de warrenkram-theorie slechts fantasie is. Thans wordt vermoed, dat de figuur een S-vormige haak is, waarmede men twee boerenwapens achter elkander koppelde, of dat zij de beginletter van „secretaris” (der gemeente) is.
- 2 **Berkenwoude**, prov. Zuid-Holland. 868 inw. (1 Jan. 1933), 1132 H.A. oppervl.
Wapen: in zilver een dubbelstaartige leeuw van zwart, gekroond van goud, getongd en genageld van rood, in de schildhoeken vergezeld van drie wassenaars van zwart. Dit wapen is de gemeente verleend bij K.B. v. 22 Oct. 1928, en is samengesteld uit de wapens der geslachten „Van der Lecke” (de Leeuw), en „Van Polanen” (de wassenaars). Het ambacht „Bercoude” maakte eertijds deel uit van de heerschappij van de Lek, welke oorspronkelijk aan het eerstgenoemde geslacht toebehoorde, maar in 1342 aan het laatste kwam.
- 3 **Middelharnis**, prov. Zuid-Holland. 4497 inw. (1 Jan. 1933), 1815 H.A. oppervl.
In het eerste album gaven wij een afbeelding en beschrijving van het tegenwoordige wapen (no. 63). Volledigheidshalve volgt hier het oude, sprekende wapen: in zilver een borstharnas met dijstukken van blauw.
- 4 **Nootdorp**, prov. Zuid-Holland. 1451 inw. (1 Jan. 1933), 792 H.A. oppervl.
Het is ons gebleken, dat ook deze gemeente eens een wapen bezat, dat echter blijkbaar nooit officieel is geregistreerd. Het was: in blauw twee rechtopstaande, door elkander kronkelende slangen van goud.
- 5 **Baarn**, prov. Utrecht. 12433 inw. (1 Jan. 1933), 3298 H.A. oppervl.
Het eerste Hag-album bevat de afbeelding en beschrijving van het huidige wapen van Baarn (no. 18), dat n.b. als wapenfiguur een afbeelding bevat van een zich te Stuttgart bevindende marmeren beeldengroep en dat het oude St. Nicolaas-stadswapen in 1866 verdrong. Het laatste bestond uit een blauw veld, waarop in goud de afbeelding van den schutspatroon der voormalige stad. Het dorp Baerne had mogelijk omstreeks 1350 stadsrechten verkregen. Door brand was deze stadsbrief echter verloren gegaan, doch hij werd in 1426 door bisschop Zweder van Culemborch opnieuw verleend. Op Kerstavond 1481 werd de niet onmuurde stad echter weer door de Hollanders platgebrand en Baarn is sindsdien een dorp gebleven.
- 6 **Haarzuilens**, prov. Utrecht. 447 inw. (1 Jan. 1933), 699 H.A. oppervl.
Het eerste Hag-album bevat het wapen dezer gemeente (no. 40), hetwelk echter bij K.B. van 15 September 1932 door het navolgende is vervangen: Gevierendeeld; 1 en 4 in rood drie ruiten van zilver; 2 en 3 in zilver drie zuilen van rood.
- 7 **Houten**, prov. Utrecht. 2456 inw. (1 Jan. 1933), 3426 H.A. oppervl.
Het wapen dezer gemeente (zie Hag-album I no. 27) is bij K.B. van 21 Juli 1928 gewijzigd als volgt: gedwarsbalkt van vair en rood van zes stukken.
- 8 **Bemmel**, prov. Gelderland. 7376 inw. (1 Jan. 1933), 3913 H.A. oppervl.
Wapen: in zilver drie schaaktorens van zwart.
Dit wapen is de gemeente verleend bij K.B. van 24 Dec. 1931.
- 9 **Gendringen**, prov. Gelderland. 10467 inw. (1 Jan. 1933), 6506 H.A. oppervl.
Het wapen dezer gemeente is, bij K.B. van 30 Dec. 1929, gewijzigd als volgt: doorsneden: 1 in blauw een gans (gent) van zilver; 2 in zilver drie ringen van rood. (Zie Hag-album I no. 27).

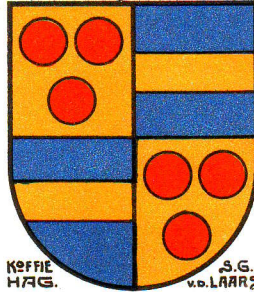
NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

DE GEMEENTE
HETEREN
No. 10

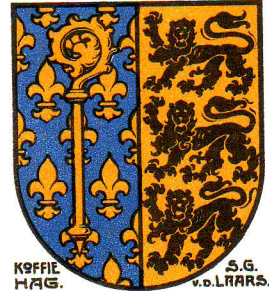
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
NEEDE
No. 11

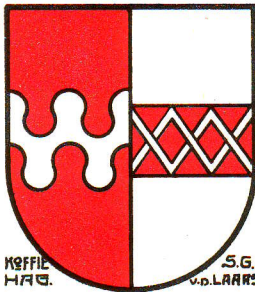
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
OVERASSELT
No. 12

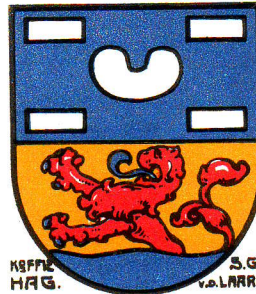
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
VALBURG
No. 13

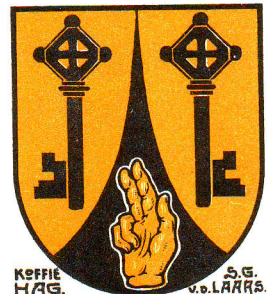
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
KAMPERVEEN
No. 14

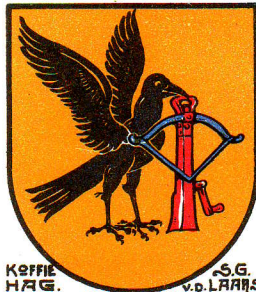
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
ANLOO
No. 15

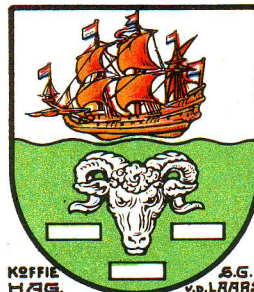
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
EELDE
No. 16

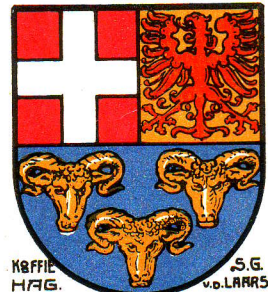
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
GASSELTE
No. 17

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

DE GEMEENTE
OOSTERHESSELEN
No. 18

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS

„Niets behoeven wij te missen, als wij het cultuurgif coffeine willen mijden, immers in de Koffie Hag vinden wij een veredelde boonkoffie, wijl de onaangename bittere smaak der coffeine ontbreekt, zoodat het pittige, volle en verzadigende aroma der fijne koffiemelange des te meer naar voren treedt”.

Dr. v. A. te A.

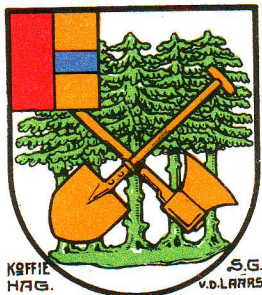

Beschrijving der nieuwe en der gewijzigde gemeentewapens. No. 10—18.

- 10 **Heteren**, prov. Gelderland. 3857 inw. (1 Jan. 1933), 3291 H.A. oppervl.
Wapen: in goud een dwarsbalk van blauw, van boven en van onderen vergezeld van een burcht van rood, geopend en verlicht van het veld.
- 11 **Neede**, prov. Gelderland. 5995 inw. (1 Jan. 1933). 4593 H.A. oppervl.
Wapen: gevierendeeld; 1 en 4 in goud drie koeken van rood; 2 en 3 in blauw een dwarsbalk van goud.
- 12 **Overasselt**, prov. Gelderland. 2440 inw. (1 Jan. 1933), 2782 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; rechts in blauw, bezaaid met leliën van goud, een kromstaf van hetzelfde; links, in goud drie gaande en aanzierende leeuwen (luipaarden) van zwart.
- 13 **Valburg**, prov. Gelderland. 6675 inw. (1 Jan. 1933), 4827 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; rechts in rood een beurtelings geënte dwarsbalk van zilver; links in zilver een dwarsbalk van rood, getralied van goud.
- 14 **Kamperveen**, prov. Overijssel. 561 inw. (1 Jan. 1933), 2250 H.A. oppervl.
Wapen: doorsneden; 1 in blauw een plompblad van zilver, gekantonneerd van vier liggende blokken van hetzelfde; 2 in goud een halve leeuw van rood, getongd en genageld van blauw, uitkomende van een golvenden schildvoet van blauw.
De bovenste wapenhelft symboliseert den oorsprong der gemeente. Deze zou n.l. een nederzetting van z.g. Kleine Friezen zijn, die, bij het ontstaan der Zuiderzee, voortgedreven door het opringende Noordzeewater, zich langs den Ijseloever tot in de „Campervennen” terugtrokken. Op de Friesche herkomst der bevolking wijzen nu de liggende blokken, die ook in het Friesche provinciewapen voorkomen en een der plompbladen uit de aloude Friesche vlag. De onderste wapenhelft getuigt van den strijd tegen het water.
- 15 **Anloo**, prov. Drente. 5273 inw. (1 Jan. 1933), 9163 H.A. oppervl.
Wapen: in goud een ingebogen punt van zwart, beladen met een rechterhand van goud, waarvan de twee voorste vingers opgestoken zijn; ter weerszijden van de punt een afgewende sleutel van zwart, de baard naar beneden gericht, de steel van boven eindigend in een geknoopte malie, waarbinnen een kruis. Dit gemeentewapen is ontworpen door Mr. G. A. Bontekoe, Burgemeester van Sleen.
Anloo was reeds in 1223 een belangrijk kerkelijk centrum. De bisschoppen van Anloo hadden in het laatst der 14e eeuw zeer uitgebreide bezittingen en aldaar een spicarium (spijker of pakhuis), waarin de tienden en andere inkomsten in natura werden opgeslagen. Hieraan herinneren de, met het bisschoppelijk kruis versierde, pakhuissleutels. De andere wapenfiguur, de tot den eed opgeheven rechterhand, symboliseert de zittingen van den Drentsche etstoel, die op St. Magnus te Anloo plaats hadden.
- 16 **Eelde**, prov. Drente. 3423 inw. (1 Jan. 1933), 2550 H.A. oppervl.
Wapen: in goud een omgewende, opvliegende raaf van zwart, aan wier bek een kruisboog van blauw hangt met schacht en kruk van rood.
Het is het blazoen van het geslacht Sighers ter Borgh, dat langen tijd de belangrijkste der vier havezathen binnen deze gemeente heeft bewoond.
- 17 **Gasselte**, prov. Drente. 3614 inw. (1 Jan. 1933), 4023 H.A. oppervl.
Wapen: golvend doorsneden; 1 in zilver een zeilende 17e-eeuwsche driemaster van natuurlijke kleur op de doorsnijdingslijn; 2 in groen een aanzierende ramskop en drie turven, twee ter weerszijden van den ramskop en een daaronder, alls van zilver.
Ook dit wapen is ontworpen door Mr. G. A. Bontekoe. Het schip wijst op de scheepvaart, die reeds in de 17e eeuw langs de Hunze een grooten omvang had. De ramskop herinnert aan de schapenhouderij en de turven aan het veenbedrijf.
- 18 **Oosterhesselen**, prov. Drente. 2920 inw. (1 Jan. 1933), 6736 H.A. oppervl.
Wapen: doorsneden; 1 gedeeld, a in rood een kruis van zilver, b in goud een adelaar van rood; 2 in blauw drie aanzierende ramskoppen van goud, geplaatst 2 en 1.
Ook dit wapen is een ontwerp van Mr. G. A. Bontekoe. Het Utrechtsche bisschoppelijke kruis in het eerste kwartier wijst er op, dat Oosterhesselen hier in deze streek een der eerste steunpunten van het Christendom was. Het tweede kwartier bevat het wapen der familie Clenke, de stichters van de heerlijkheid „De Klenke”. De kleuren van dit familiewapen zijn niet meer bekend en dus willekeurig gekozen. De drie ramskoppen symboliseeren de schapenhouderij en tevens de drie hoofddorpen Oosterhesselen, Gees en Zwinderen.

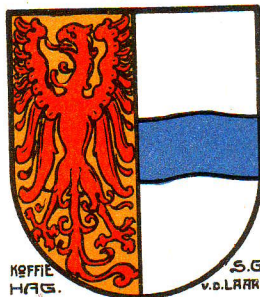
NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

DE GEMEENTE
RODEN
No. 19

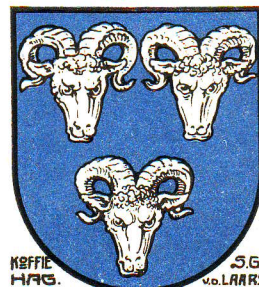
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
SCHOONEBEEK
No. 20

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
SLEEN
No. 21

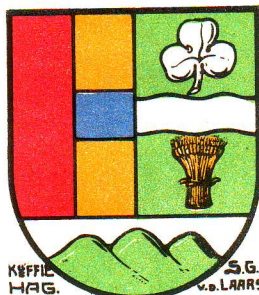
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
VRIES
No. 22

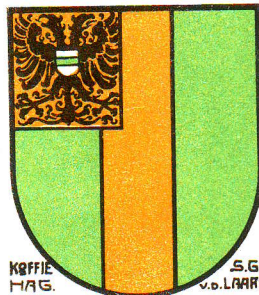
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
MARUM
No. 23

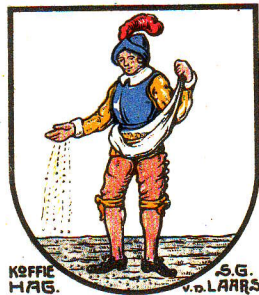
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
MUNTENDAM
No. 24

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
NIEUWOLDA
No. 25

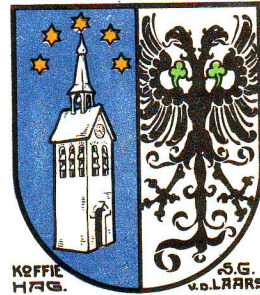
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
OLDEKERK
No. 26

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
'T ZANDT
No. 27

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

„Avec le café Hag ne se produisent ni l'irritabilité nerveuse, ni les effets de la caféine, nuisibles au coeur, au système circulatoire et au sommeil. En outre, et en dehors de l'action agréable sur le goût et l'odorat, on constate une vive action stimulatrice sur les fonctions cérébrales.”
Dr. Prof. H. W. Maier, Médecin en chef de la clinique, à Zurich.

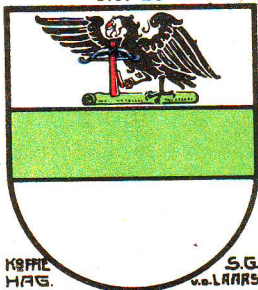

Beschrijving der nieuwe en der gewijzigde gemeentewapens. No. 19—27.

- 19 **Roden**, prov. Drente. 5431 inw. (1 Jan. 1933), 6229 H.A. oppervl.
Wapen: in zilver vijf naast elkander in een lossen grasgrond geplante denneboomen van groen; over alles heen schuingekruist een spade en een langgesteelde, met de snede omhoog gewende, bijl van goud; verder een gedeelte schildhoek, rechts van rood en links in goud een dwarsbalk van blauw.
- 20 **Schoonebeek**, prov. Drente. 3597 inw. (1 Jan. 1933), 5371 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; rechts in goud een adelaar van rood; links in zilver een golvende dwarsbalk van blauw.
- 21 **Sleen**, prov. Drente. 5241 inw. (1 Jan. 1933), 6914 H.A. oppervl.
Wapen: in blauw drie aanzienende zilveren ramskoppen.
Ook dit wapen is een ontwerp van den Burgemeester Mr. G. A. Bontekoe. De ramskoppen symboliseeren de schapenhouderij, eertijds het bedrijf der bewoners. Het symbool is in drievoud aangebracht, omdat op oude Drentsche kaarten steeds drie dorpen in de tegenwoordige gemeente voorkomen, n.l. Sleen, Erm en Diphorn, terwijl bovendien het grondgebied drie geheel verschillende streken omvat, en wel, een noordelijk en zuidelijk veengebied en een middengedeelte, dat zandgrond is.
- 22 **Vries**, prov. Drente. 5465 inw. (1 Jan. 1933), 10872 H.A. oppervl.
Wapen: in goud, bezaaid met eikebladen van groen, een schoorsteenhaal van zwart en een zoom van rood, beladen met acht Kornoeljebloemen van zilver met gouden hart. Ook dit wapen is een ontwerp van Mr. Bontekoe. De schoorsteenhaal en de eikebladen zijn ontleend aan het wapen der familie Homan, welke familie eeuwerlang in Vries openbare ambten bekleedde. De Zweedsche Kornoelje (*Cornus Suecica*) behoort in Scandinavië thuis, maar komt merkwaardigerwijze ook in Vries voor, waar ze zich sinds den ijstijd heeft weten te handhaven.
- 23 **Marum**, prov. Groningen. 6421 inw. (1 Jan. 1933), 6227 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; 1 wederom gedeeld, a van rood, b in goud een dwarsbalk van blauw; 2 in groen een smalle golvende dwarsbalk van zilver, van boven vergezeld van een klaverblad van hetzelfde en van onderen van een korenschoof van goud; verder een schildvoet van zilver, beladen met een drieberg van groen.
- 24 **Muntendam**, prov. Groningen. 3660 inw. (1 Jan. 1933), 2106 H.A. oppervl.
Wapen: in groen een paal van goud en een vrijkwartier van hetzelfde, beladen met een dubbelen adelaar van zwart, hebbende op de borst een schildje van zilver met een dwarsbalk van groen (stad Groningen).
- 25 **Nieuwolda**, prov. Groningen. 1946 inw. (1 Jan. 1933), 3168 H.A. oppervl.
Wapen: in zilver een krijgsman uit de eerste helft der 17e eeuw, naar de rechterzijde van het schild gekeerd, met een sloof met zaadkorrels om zijn middel, staande in zaaiende houding op geploegd land, waarop zaadkorrels liggen, alles van natuurlijke kleur. Dit wapen is genomen naar het oude kerspelzegel.
- 26 **Olderkerk**, prov. Groningen. 1730 inw. (1 Jan. 1933), 2170 H.A. oppervl.
Wapen: doorsneden; 1 in goud een kerk met aangebouwd toren aan de rechterzijde van rood; 2 gedeeld, a in blauw een adelaar van goud, getongd, gebekt en gepoot van rood (*Aldringa*), b in zilver een op een uit den schildvoet oprijzenden berg van zwart, geplant kruis van rood, ter weerszijden vergezeld van een schamel van hetzelfde (*Millingha*).
- 27 **'t Zandt**, prov. Groningen. 3295 inw. (1 Jan. 1933), 3854 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; rechts in blauw een vrijstaande kerktoren van zilver, overhoeks gezien, met zadeldak, waarop een klokketorentje met klok, de spits uitlopende in een peervormige punt. In den zuidelijken gevel van den toren drie, in den oostelijken twee langwerpige, rondbogige galmgaten, waarin klankborden; boven de twee galmgaten een wijzerplaat en beneden een rondbogige deur; het klokketorentje omringd met vijf sterren van goud; links, in zilver een dubbele adelaar van zwart, vergezeld van twee toegewende klaverbladen van groen, aan elke zijde één, tusschen den kop en de vleugels uitkomende (*Ompta*). De toren en de sterren stellen voor het hoofddorp 't Zandt en de vijf bijbehorende dorpen. Aan het geslacht *Ompta* herinnert nog een groote boerderij „*Ompta-burcht*” genaamd, gelegen ter plaatse, waar eens de burcht der *Ompta's* stond.

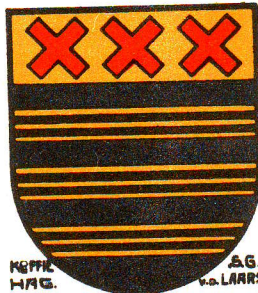
NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

DE GEMEENTE
ZUIDBROEK
No. 28

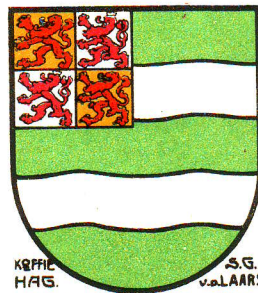
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
DEURNE
No. 29

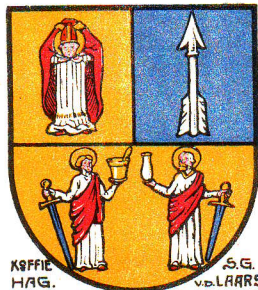
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
BAEXEM
No. 30

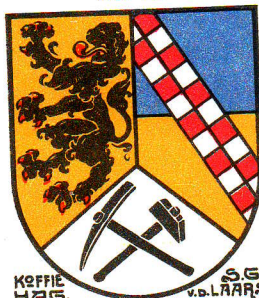
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
BERGEN (LIMB.)
No. 31

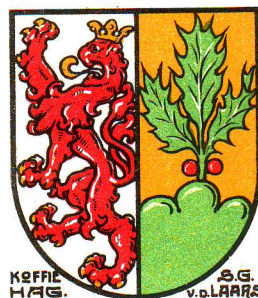
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
EYGELSHOVEN
No. 32

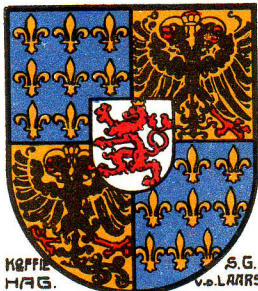
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
HULSBURG
No. 33

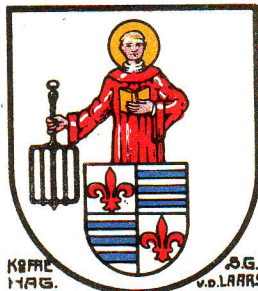
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
KLIMMEN
No. 34

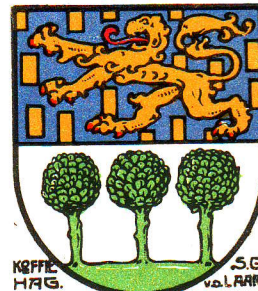
KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
MAASNIEL
No. 35

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

DE GEMEENTE
NIEUWSTAD
No. 36

KOFFIE
HAG. S.G.
v.d.LAARS.

A well-known Harley Street Specialist reports:

The H.A.G. coffee should be eminently suited to persons of a nervous, highly-strung temperament, those suffering from epilepsy and other nervous diseases, those with heart disease, etc.

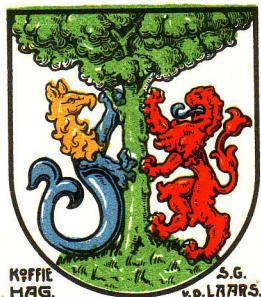

Beschrijving der nieuwe en der gewijzigde gemeentewapens. No. 28—36.

- 28 **Zuidbroek**, prov. Groningen. 2762 inw. (1 Jan. 1933), 1841 H.A. oppervl.
Wapen: in zilver een dwarsbalk van groen, vergezeld van boven van een arend van zwart met zilveren kop en een bloedvlek van rood boven op den kop, den rechtervleugel schuin opgeheven en den linkervleugel nederwaarts gericht; den kop gebogen over een rechtop geplaatsten kruisboog van blauw met een pees van zwart, aan een schaft van rood; de arend den opgeheven rechterpoot zettend op de draaikruk van rood van den boog; boog en arend ondersteund door een dwars gelegd stuk hout van groen, aan beide einden afgehouden.
Hte wapen bestaat uit het wapenschild der stad Groningen, vermeerderd met den arend en den boog uit het wapen van het geslacht Gockinga.
- 29 **Deurne**, prov. Noord-Brabant. 11147 inw. (1 Jan. 1933), 10305 H.A. oppervl.
Het wapen, dat in album I (no. 3), voorkomt is bij K.B. van 16 Mei 1928 vervangen door het volgende: in zwart drie drielingsbalken van goud en een schildhoofd van hetzelfde, beladen met drie verkorte St. Andrieskruisjes van rood.
- 30 **Baexem**, prov. Limburg. 1008 inw. (1 Jan. 1933), 909 H.A. oppervl.
Wapen: in groen twee golvende dwarsbalken van zilver en een gevierendeeld vrijkwartier, 1 en 4 in goud een leeuw van rood, getongd en genageld van blauw, 2 en 3 in zilver een dubbelstaartige leeuw van rood, gekroond en genageld van goud.
- 31 **Bergen**, prov. Limburg. 6932 inw. (1 Jan. 1933), 12242 H.A. oppervl.
Het wapen, dat we in album I (no. 1) gaven, blijkt niet volledig te zijn. Het moet zijn: doorsneden, de bovenste helft weer gedeeld; 1 in goud de afbeelding van de H. Dionysius in natuurlijke kleuren; 2 in blauw een pijl van zilver; 3 in goud de afbeeldingen van H.H. Cosmas en Damianus, naast elkander geplaatst en in natuurlijke kleuren.
- 32 **Eygelshoven**, prov. Limburg. 4330 inw. (1 Jan. 1933), 314 H.A. oppervl.
Wapen: verdeeld door de omgekeerde gaffelsnede; rechts, in goud een leeuw van zwart, getongd en genageld van rood; links, doorsneden van blauw en goud en een geschaakte schuinbalk over alles heen van rood en zilver; onder, in zilver een schuingekruiste kolenhouweel en kolenhamer van zwart.
- 33 **Hulsberg**, prov. Limburg. 2748 inw. (1 Jan. 1933), 999 H.A. oppervl.
Wapen: gedeeld; 1 in zilver een dubbelstaartige leeuw van rood, gekroond en genageld van goud (Valkenburg); 2 in goud een uit de schildpunt oprijzende berg van groen, getopt met een hulstakje van natuurlijke kleur (sprekend embleem).
- 34 **Klimmen**, prov. Limburg. 2073 inw. (1 Jan. 1933), 789 H.A. oppervl.
Wapen: gevierendeeld; 1 en 4 in blauw 9 leliën van goud, 3, 3 en 3; 2 en 3 in goud een dubbele adelaar van zwart, geklauwd en getongd van rood, de beide koppen omgeven door een kring van goud, de adelaar overtopt door een keizerlijke kroon van goud; een hartschild van zilver, beladen met een dubbelstaartigen leeuw van rood, gekroond en genageld van goud.
Het gevierendeelde wapen is dat der voormalige Benedictijner abdij van Reims en het hartschild dat der heeren van Valkenburg. Bovengenoemde Reïmsche St. Remigius-abdij bezat reeds in de 9e eeuw goederen en grondrechten te Klimmen. Later werd het dorp aan de proosdij van Meerssen toegevoegd, waarover in de 13e eeuw de heeren van Valkenburg de soevereine rechten verkregen.
- 35 **Maasniel**, prov. Limburg. 3741 inw. (1 Jan. 1933), 1535 H.A. oppervl.
Wapen: De beeltenis van de H. Laurentius van natuurlijke kleur, hebbende voor de beenen een wapen, gevierendeeld; 1 en 4 in zilver een lelie van rood; 2 en 3 in zilver drie dwarsbalken van blauw.
- 36 **Nieuwstad**, prov. Limburg. 1331 inw. (1 Jan. 1933), 869 H.A. oppervl.
Wapen: doorsneden; 1 in blauw, bezaaid met staande blokjes van goud, een leeuw van hetzelfde, getongd en genageld van rood; 2 in zilver drie geplante elzeboomen van groen.
Het dorp heette eertjds Elsen of Elsene, naar de elzebosschen, die het omringden. Graaf Otto II van Gelder had o.m. Elsen onder den naam van Nieuwstad tot stad verheven. De Roomsche Koning Hendrik VII vernietigde echter deze verheffing (1310), maar gaf tevens aan Graaf Renald I van Gelder het recht ze te hernieuwen. Hiervan maakte Reinald in 1312 gebruik. De bovenste wapenhelft vertoont nu het Geldersche wapen, zooals het door dien graaf gevoerd werd.

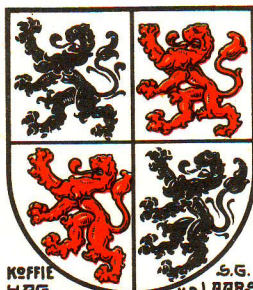
NIEUWE EN GEWIJZIGDE GEMEENTEWAPENS.

TERSCHELLING
HET OUDE WAPEN
No. 37

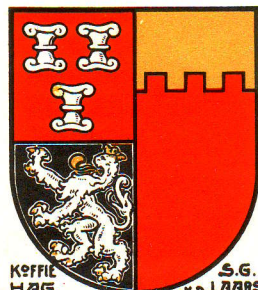
KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
SCHOONHOVEN
No. 38

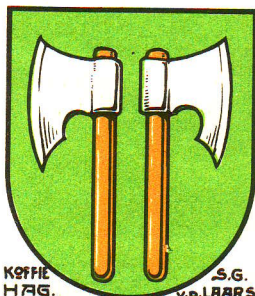
KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
DRIEBERGEN - RIJSENB.
No. 39

KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
BEILEN
No. 40

KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
DALEN
No. 41

KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
WINSCHOTEN
No. 42

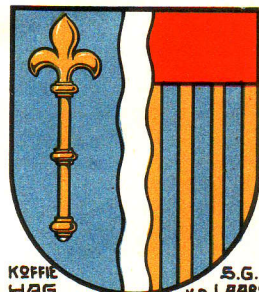
KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

OSSENDRECHT
HET OUDE WAPEN?
No. 43

KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

DE GEMEENTE
UBACH OVER WORMS
No. 44

KOFFIE
HAG. S.G.
v.o.LAARS.

Koffie Hag, die ik zelf gebruik, is zeer aan te bevelen, in 't bijzonder aan hartlijders en nerveuze personen.

Dr. S. P. te A.

Beschrijving der nieuwe- en der gewijzigde gemeentewapens. No. 37—44.

- 37 **Terschelling**, prov. Noord-Holland.
Het oude wapen: in zilver een groene eikeboom, welke zijn kroon uitspreidt tegen den bovenrand van het schild, staande op een grasgrond van hetzelfde. Deze boom wordt ter rechterzijde vastgehouden door een draak van blauw met kop en manen van goud, die zijn linkerklauw om een zwaren zijtak geslagen heeft; ter linkerzijde door een leeuw van rood, getongd en genageld van blauw.
Ofschoon de gemeente officieel nog steeds het wapen voert, dat we in album I van deze uitgave afbeeldden en beschreven (N.H. 27), wordt dit oude blazoen op het eiland weer meer en meer populair. Plaatsgebrek noodzaakt ons helaas slechts te volstaan met de belangstellende verzamelaars te verwijzen naar het gedocumenteerde artikel, dat de Heer J. W. v. Dieren in het maandblad „De Nederlandsche Leeuw” (Juli 1932) aan wapen en vlag van dit eiland wijdde. De afbeelding op het Hag-zegel is genomen naar een fraaie schets, ons welwillend door den Heer H. F. D. Oxenaar, teekenaar-heraldicus te 's-Gravenhage, toegezonden.
- 38 **Schoonhoven**, prov. Zuid-Holland.
Wapen: gevierendeeld; 1 en 4 in zilver een leeuw van zwart; 2 en 3 in zilver een leeuw van rood.
Dit verbeterde wapen is de gemeente verleend bij Kon. Besluit van 25 Maart 1933, No. 42, ter vervanging van dat, hetwelk de stad Schoonhoven door den Hoogen Raad van Adel den 24sten Juli 1816 werd verleend (Zie album I Z.H. no. 29).
- 39 **Driebergen-Rijsenburg**, prov. Utrecht.
Wapen: gedeeld; 1 doorsneden, a in rood drie zuilen van zilver; b in zwart een leeuw van zilver, getongd, genageld en gekroond van goud; 2 in rood een van onderen gekanteeld schildhoofd van goud met twee heele kanteelen en ter weerszijden een half kanteel.
Op 1 Mei 1931 werden Driebergen en Rijsenburg tot één gemeente vereenigd. Naar aanleiding daarvan werd door Dr. F. R. Valck Lucassen het hierboven beschreven wapen ontworpen. Het voormalige wapen van Driebergen (zie album I, Utr. no. 8) bleek van zoo twijfelachtigen oorsprong, dat het in het nieuwe wapen werd vervangen door dat van Heer Willem van Abcoude en Duurstede, den eersten van zijn geslacht, van wien met zekerheid bekend is, dat hij het gerecht van Driebergen heeft bezeten. (\pm 1407).
De linkerwapenhelft = aan het oude gemeentewapen van Rijsenburg (zie album I, Utr. no. 11), zijnde dat van het oude riddersgeslacht „Van Rijswijk”, maar dan verbeterd, d.w.z. zooals het op de zegels dier heeren voorkomt.
- 40 **Beilen**, prov. Drente.
Wapen: In groen twee afgewende bijlen van zilver, gesteeld van goud.
- 41 **Dalen**, prov. Drente.
Wapen: gedeeld; rechts in goud een adelaar van rood; links in zwart een schoorsteenhaal van goud.
De roode adelaar is ontleend aan het wapen der gemeente Schoonebeek (zie no. 20), welke tot 1886 met Dalen één geheel was. De schoorsteenhaal is afkomstig uit het blazoen der, voor Dalen zoo belangrijke, familie Ten Holte uit het in de gemeente gelegen dorp Wachtum.
- 42 **Winschoten**, prov. Groningen.
Wapen: in blauw het beeld van den Heiligen Vitus, zijnde een jongeling van natuurlijke kleur, gekleed in een tunica van zilver, in de rechterhand houdende een martelaarspalmtak van hetzelfde en in de linkerhand een gouden boek. De Heilige staande op een voetstuk van zilver.
Bij K.B. van 5 Sept. 1933, no. 40, is aan de gemeente dit verbeterde wapen verleend, ter vervanging van het in 1853 vergunde (zie album I, Gron. 21). De St. Vitusfiguur komt nu meer overeen met die op de munten, welke de abdij van Corvey in 1634 liet slaan.
- 43 **Ossendrecht**, prov. Noord-Brabant.
Betreffende het wapen dezer gemeente (zie ook album I, N.-Br. 133 en Errata X) was de Heer S. van Mansveld te Bergen op Zoom zoo vriendelijk ons nog het volgende te berichten:
Aan den gevel van het stadhuis te Ossendrecht kwam het hierbij afgebeelde wapen voor. Het was ongekleurd en volgens den burgemeester moest het dat der Heeren van Ossendrecht zijn. Verder was er niets van bekend. Volledigheidshalve nemen wij ook deze gegevens in onze verzameling op.
- 44 **Ubach over Worms**, prov. Limburg.
Wapen: gedeeld; rechts in blauw een leliescepter van goud; links in goud drie palen van blauw en een schildhoofd van rood; over alles heen een smalle golvende paal van zilver.